

Список літератури

1. Болонський процес: тенденції, проблеми, перспективи [Текст] / укл. В. П. Бех, Ю. Л. Маліновський ; за ред. академіка В. П. Андрущенко. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2004. – 221 с.
2. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу [Електронний ресурс] : Закон України від 18.03.2004 № 1629-IV. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1629-15>.
3. Про Національну доктрину розвитку освіти [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 17.04.2002 № 347/2002. – Режим доступу : http://www.mon.gov.ua/laws/Ukaz_Pr_347.doc.

*О.І. Кремень, канд. екон. наук, В.М. Кремень, канд. екон. наук,
ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”*

ПРОФЕСІЯ ФІНАНСИСТА: СУЧАСНІ ВИМОГИ І ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Фінансистами раніше називали людей, які володіли значними сумами грошових коштів і були заможними. Сьогодні зміст цього слова зовсім інший: фінансист – це особа, яка розпоряджається фінансовими ресурсами підприємства, що зумовлює в сучасних умовах ведення бізнесу перетворення фінансиста в ключову фігуру в будь-якій галузі господарської діяльності. Важливість і необхідність цієї професії для суспільства є об'єктивною: фінанси – основа економіки будь-якої країни, і професійне управління фінансами приносить користь усьому суспільству в цілому. До основних обов'язків фінансиста відносять: перетворення в життя принципу “гроші повинні робити гроші”, розробка і реалізація фінансового-управлінських рішень щодо залучення і розміщення фінансових ресурсів, фінансове планування, оцінка ризиків, забезпечення зростання прибутку і скорочення витрат та ін. Особливо остання функція фінансиста є актуальною для підприємств виробничої сфери. Фінансист повинен уміти моделювати фінансово-господарські ситуації, проводити порівняльний аналіз і прогнозування варіантів розвитку, формулювати аналітичні висновки.

Фахівці фінансового профілю можуть працювати в аналітичних, економічних, фінансових, інвестиційних службах компаній реального сектору економіки; у відділах корпоративних фінансів і в аналітичних службах компаній фінансового сектору; в консалтингових компаніях, які спеціалізуються на управлінському та фінансовому консалтингу і оціночній діяльності; у фінансово-аналітичних агентствах, в аналітичних центрах, які займаються питаннями економічної політики і розвитку вітчизняного і міжнародного бізнесу, в академічних організаціях

(інститути, лабораторії) та університетських кафедрах і центрах, які розробляють і вдосконалюють засади управління корпоративними фінансами і т.ін. Останнім часом спостерігається активізація професійної діяльності фінансистів у сферах консалтингу, прогнозування і аналізу.

Фахівці з фінансів у процесі набуття досвіду можуть обіймати управлінські посади – посади фінансових менеджерів або фінансових директорів, які передбачають окрім суто фінансових задач виконання адміністративних обов'язків. Як правило, фінансовому директору підпорядковується фінансовий відділ, якій вирішує завдання управління активами підприємства, управління обсягом, структурою і вартістю капіталу підприємства, управління прибутком, управління реальними та фінансовими інвестиціями, управління грошовими потоками підприємства, управлінням фінансовими ризиками та антикризове фінансове управління підприємством у випадку загрози банкрутства.

В усьому світі ця професія вважається однією із найбільш високо оплачуваних: за даними “Money Magazine” фінансові консультанти заробляли в рік 123 тисячі доларів США, що є найбільшим показником серед сформованого рейтингу “Топ-10 професій” [6]. Рейтинг заробітків топ-менеджменту російських компаній, складений Forbes у 2008 році за даними дев'яти кадрових агенцій, які спеціалізуються на підборі керівників, засвідчив, що у складі топ-менеджменту підприємств різних галузей входять фінансові фахівці, які у рейтингу заробітних плат займають друге місце після генеральних директорів [4]. Вивчення цього рейтингу дозволяє зробити висновок, що посада вищого фінансового керівника на підприємствах різних галузей називається по-різному: фінансовий директор (телекомунікаційні, фармацевтичні та страхові компанії, торгові мережі, виробники споживчих товарів), віце-президент з фінансів (нафтогазові компанії та будівельні компанії, важка індустрія) або директор з корпоративних фінансів (інвестиційні банки). З даними Держкомстату України у 2008 році фінансисти отримували найвищі зарплати поряд із державними службовцями і працівниками авіаційної галузі: в червні цього року 16,1 % фінансистів отримували офіційну заробітну плату не менше 5 тисяч гривень. Необхідно відмітити, що на заробітні плати фінансистів суттєво вплинула фінансова криза: у 2009 році доходи бухгалтерів, фінансистів і банківських службовців знизилися на 32 %, що пов'язується із складною ситуацією у фінансові системі України [7].

Професійна діяльність у сфері фінансового менеджменту є дуже перспективною з позиції кар'єри. За даними американського журналу

“Money Magazine” протягом десяти наступних років попит на фахівців з фінансового консалтингу зросте майже на 26 %. Що стосується вітчизняного ринку праці, то слід зазначити, що у тому ж 2008 році фінансових директорам із знанням міжнародних стандартів фінансової звітності роботодавці пропонували 2-2,5 тисячі доларів незалежно від того, чи є компанія міжнародною або вітчизняною. Знання іноземної мови дозволяє підвищити планку заробітної плати до 3 тисяч доларів США і вище [6]. Водночас свідченням того, що навіть в умовах кризи професія фінансиста є перспективною і затребуваною є входження фінансових менеджерів до лідерів кризового рейтингу професій, складеного у 2009 році, разом із менеджерами з продажів та IT-фахівцями [3]. При цьому за тих же зарплатних пропозицій вимоги до аплікантів суттєво підвищилися.

Особа, що обрала професію фінансиста, повинна мати аналітичний склад розуму, вміння стратегічно і логічно мислити. Вміння аналізувати великі масиви даних, гнучкий розвиток і навіть стресостійкість є важливими умовами набуття професійності фінансиста. Діяльності економіста притаманний динамізм, адже зміни в законодавстві, соціальній, політичній, економічній ситуації, виникнення нових технологій відбуваються майже безперервно, що вимагає від особи постійної самоосвіти і удосконалення професійних якостей. Отже, професійна підготовка таких фахівців має також постійно вдосконалюватись [3].

З огляду на зростання вимог працедавців до компетентності і професіоналізму фінансистів з метою удосконалення професійної підготовки майбутніх фахівців фінансів у вищих навчальних закладах необхідно забезпечити:

- фундаменталізацію знань, що досягається на основі інтегрованого вивчення фінансових дисциплін як одного цілого, що забезпечить розвиток цілого комплексу професійних якостей: відповідальності, самостійного мислення, принциповості та мобільності сучасного фахівця;
- поглиблення математичної підготовки, що сприятиме розвитку інтелекту та системного мислення майбутніх фінансистів – як справедливо зазначає генеральний директор страхової компанії “Росгосстрах – Жизнь” О. Торбахов, математика і статистика лежать в основі цілого ряду фінансових дисциплін, і без розуміння принаймні основ статистики немає шансів зрозуміти поняття “очікувана дохідність” і “ризик” [1];
- поглиблення вивчення іноземних мов – актуальність цього завдання пояснюється розширенням активності зарубіжних компаній

і вихід їх на вітчизняний ринок; окрім того, знання іноземних і, зокрема, англійської мови є важливою передумовою сучасної професійної підготовки фінансистів; окрім того уся фінансова наука і практика ХХ століття розвивалася передусім в США і Великій Британії, що зумовило те, що практично усі професійні терміни у фінансовому менеджменті є англіцизми;

- розвиток інноваційних здібностей випускників, які необхідні для забезпечення переходу бізнесу і національної економіки до інноваційної моделі розвитку;
- розвиток творчих здібностей, що сприятиме генеруванню нових знань і практичних підходів з питань управління фінансами як на макро-, так і на мікрорівні;
- досягнення відповідності рівня підготовки фахівців світовим стандартам і визнання професійних якостей випускників зарубіжними роботодавцями;
- поглиблення знань у сфері міжнародних стандартів бухгалтерського обліку.

Список літератури

1. Васильева, М. Как стать хорошим финансистом [Електронний ресурс] / Васильева Маргарита. – Режим доступу : http://www.trud.ru/article/26-09-2008/133722_kak_stat_xoroshim_finansistom.html. – 01.04.2010. – Назва з екрану.
2. Востребованные специалисты [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.profosvita.org.ua/ru/required/articles/10.html>. – 01.04.2010. – Назва з екрану.
3. Глебова, А. Кризисный рейтинг самых востребованных профессий в Украине [Електронний ресурс] / Анна Глебова. – Режим доступу : <http://dozor.kharkov.ua/vlast/1043214.html>. – 01.04.2010. – Назва з екрану.
4. Зарплаты топ-менеджеров – 2009 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.forbesrussia.ru/karera/menedzhment/28752-reiting-forbes-zarplaty-top-menedzherov-%E2%80%942009>. – 01.04.2010. – Назва з екрану.
5. Иванченко, С. А. Система інтегративної професійної підготовки майбутніх економістів як альтернатива традиційній економічній освіті / С. А. Иванченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.confcontact.com/2009reform/7_ivanchenko.htm. – 01.04.2010. – Назва з екрану.
6. Самые высокооплачиваемые профессии в Украине – финансист, авиатор и госслужащий [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://rus.newsru.ua/finance/15aug2008/robota.html>. – 01.04.2010. – Назва з екрану.
7. Сергун, И. Рейтинг профессий по снижению зарплат в III квартале [Електронний ресурс] / Ирина Сергун. – Режим доступу : http://www.rynok.biz/4/a/2009/10/13/Rejting_professij_po_snizh. – 01.04.2010. – Назва з екрану.

Кремень, О.І. Професія фінансиста: сучасні вимоги і особливості професійної підготовки [Текст] / О.І. Кремень, В.М. Кремень // Фінансова освіта: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку: зб. матеріалів Міжнародної навчально - методичної конференції (29 - 30 квітня 2010 р.) 64 Суми: УАБС НБУ, 2010. - С. 157-161.